

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

DOI DOI: 10.25140/2410-9576-2023-1(26)-36-47

УДК 338.246.8

JEL Classification:

Крістіна Коваль

доктор філософії, асистент кафедри підприємництва і торгівлі
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: kristy80kv@ukr.net. ORCID: orcid.org/0000-0003-3796-6653

ResearcherID: [AAI-2121-2019](https://orcid.org/AAI-2121-2019)

Тетяна Денисенко

Кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і торгівлі
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: tanjadeni@ukr.net. ORCID: orcid.org/0000-0002-7022-5884

ResearcherID: [G-6003-2014](https://orcid.org/G-6003-2014)

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ НАДАННЯ ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЮ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Виділено найгостріші виклики, що постають перед внутрішньо переміщеними особами (за матеріалами Міжнародної організації з міграції) та визначено перспективні напрямки надання послуг зазначеній категорії населення. Окреслено можливості щодо подолання ключових викликів сьогодення з використанням інструментів імпакт-економіки. Запропоновано модель імпакт-підприємництва, яка передбачає виробництво продуктів або послуг, що мають користь для усієї громади. Представлена модель містить такі основні складові як: сегменти споживачів, проблема, унікальна ціннісна пропозиція, рішення, та передбачає оцінку її ефективності – наскільки повно наміри перетворюються у досягнення бажаного результату.

Ключові слова: імпакт-економіка, оцінка ефективності впливу, внутрішньо переміщені особи, модель імпакт-підприємництва, цілі сталого розвитку

Рис.: 1. Бібл.: 12.

Постановка проблеми. Повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти нашої країни вже сьогодні призвела до безпрецедентної гуманітарної кризи, що вплинула на усі регіони України.

Перш за все це пов'язано зі значною кількістю внутрішньо переміщених осіб, що, за оцінкою Міжнародної організації з міграції (МОМ) станом на травень 2023 року становила понад 5 млн. осіб. Громадяни України, які зазнали наслідків збройного конфлікту і вимушені змінити місце проживання як і громади, що приймають вимушених переселенців, стикаються із комплексом складних та взаємопов'язаних проблем і вимушені долати їх спільно.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Зростаючий тиск на місцеві бюджети та соціальну інфраструктуру спонукає до пошуку інноваційних рішень задля інтеграції та подальшого розвитку.

Залучення підприємництва до вирішення нагальних проблем дозволить розвивати імпакт-підприємство завдяки реалізації соціальних ініціатив, як от працевлаштування вразливих груп населення, підтримка внутрішньо переміщених осіб, співпраця із закладами освіти та охорони здоров'я – тобто надання переваги людям над особистими вигодами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Серед вітчизняних науковців, праці яких присвячені соціальному підприємству, можна виділити Л. Долуду, В. Назарука, Ю. Кірса нова, А. Бочарнікову, В. Гейцята ін.; серед закордонних авторів - Е. Шоу, Г. Морт, А. Фоулер, А. Макміллан, Дж. Робінсон, Я. Рогалін та інші.

Що стосується вимушеної міграції, то більшість існуючих досліджень стосуються низки аспектів: по-перше – виявлення базових потреб переселенців та вивчення наслідків військових конфліктів на населення з психологічної перспективи – ці дослідження були здійснені А. Грибом, К. Левченко, Г. Кукурузою, Н. Лунченко, Н. Марутою та Л. Шестопаловою; по-друге – вивчення особливостей організації психологічного супроводу для внутрішньо переміщених осіб – цю тему досліджували В. Волошина, І. Кирилюк, Ю. Ларіна, Ю. Луценко та Т. Проскуріна; по-третє – врахування загальнотеоретичних проблем соціальної роботи із зазначеною категорією населення – ці аспекти були відображені в роботах Б. Іванова, М. Лукашевича та Л. Тютті.

Виділення не вирішеної раніше частини загальної проблеми.

Таким чином, наукові дослідження вищезазначених авторів зосереджені на різних аспектах потреб вразливих верств населення, наслідків конфліктів та організації психологічної допомоги.

Повномасштабна збройна агресія проти нашої держави та виклики, що з нею пов'язані, поряд із переважанням ділової поведінки та корпоративної культури з акцентами на досягненні фінансового успіху, призводить до подальшого загострення таких проблем сучасного суспільства як: структурна соціальна та економічна нерівність; погіршення стану навколишнього середовища, зниження індивідуального добробуту та втрата соціальної згуртованості [1]. Зосередження

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

уваги на застосуванні моделі імпакт-підприємництва може стати ефективною альтернативою щодо вирішення викликів сьогодення та дозволить оптимально використовувати усі наявні ресурси задля суспільного добробуту, що значно підвищить стійкість суспільства загалом [2].

Метою статті є виявлення основних проблем внутрішньо переміщених осіб як вразливої категорії населення та обґрунтування моделі імпакт-підприємництва щодо їх вирішення, враховуючи тимчасово обмежені можливості фінансової підтримки та значні виклики, що постали перед країною.

Виклад основного матеріалу.

З початком війни в Україні гуманітарна ситуація різко погіршилася, що призвело до масового переміщення цивільного населення по всій країні, а також і до сусідніх країн. Ситуація, що склалася потребує кращого розуміння потреб вимушених переселенців та громад, що їх прихищають, задля консолідації зусиль щодо подолання кризи.

Станом на травень 2023 року кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні становила понад 5 млн. осіб. І хоча, порівняно із квітнем 2022 року, даний показник скоротився на 29%, ситуація потребує особливої уваги як щодо самих вимушених переселенців, так і щодо подальшого розвитку регіонів їх перебування.

Аналізуючи дослідження МОМ, що його проведено у січні 2023 року, можна виділити найгостріші виклики, що постають перед ВПО в усіх регіонах їх перебування. Близько 75% зазначеної групи потребують фінансової підтримки - значна частина ВПО (57,4%) є працездатними особами, які потребують працевлаштування – тимчасового (у разі прийняття рішення щодо повернення додому), або постійного (у разі прийняття рішення щодо інтеграції в поточному місці проживання) [3]. В той же час кількість повернень безпосередньо пов'язана із станом відновлення економіки та, знов таки, наявністю можливостей щодо працевлаштування – чим більше таких можливостей, тим є вищим відсоток повернення [4].

Основним джерелом доходу лише 30% домогосподарств ВПО значають заробітну плату; 24% опитуваних домогосподарств сподіваються лише на щомісячну допомогу внутрішньо переміщеним особам;

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

для 20% основним джерелом доходу є пенсія; 7% мають нерегулярні заробітки [3].

Задля подолання проблеми працевлаштування ВПО наразі діє урядова програма, що передбачає виплати компенсації роботодавцям за працевлаштування зазначеної категорії осіб, започаткована у квітні 2022 року. У 2022 році із застосуванням даної програми було працевлаштовано 16 тис. вимушених переселенців та виплачено компенсацію роботодавцям на суму майже 200 млн. грн. У 2023 році планується працевлаштувати 23 тис. ВПО – близько 0,8% від загальної кількості працездатних внутрішньо переміщених осіб - з витратами фонду близько 308,2 млн. грн. [5].

Наступним за значущістю викликом, що постає перед ВПО є недостатня кількість одягу, взуття та інших непродовольчих товарів – 47% від загальної кількості опитуваних. Потребу у ліках та медичних послугах відчувають 37% опитуваних, недостатність інформації та зв'язку з іншими – 23%, потребу у будівельних матеріалах – 21%, а у житлі – 17% [6].

До того ж на увагу заслуговує той факт, що 17% домогосподарств ВПО повідомили про відсутність доступу до освіти для своїх дітей. Серед основних причин такої ситуації виокремлено наступні: відсутність інтернету (45%), не працює школа внаслідок війни (10%) та відсутність пристроїв для навчання (10%) [3].

Надання послуг вразливим категоріям населення загалом та, зокрема внутрішньо переміщеним особам, має ключове значення для забезпечення їх потреб у безпеці, житлі, належному рівні здоров'я, освіті та зайнятості.

Серед основних послуг, що їх потребують внутрішньо переміщені особи, можна виділити наступні:

- житло: забезпечення у достатній кількості безпечного житла є пріоритетним завданням. Це може включати послуги з будівництва нового житла; ремонту вже існуючого житлового фонду; послуги з надання тимчасового житла.

- харчування та вода: забезпечення безперешкодного доступу до чистої питної води та належного харчування є необхідною складовою послуг для внутрішньо переміщених осіб. Ці послуги можуть включати розподіл продуктів харчування, встановлення водозабезпечення та санітарних систем.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

- медична допомога: надання медичної допомоги та доступність основних медичних послуг посідає ключове місце щодо забезпечення здоров'я внутрішньо переміщених осіб. Ці послуги включають медичні огляди, екстрену медичну допомогу, вакцинацію та психологічну підтримку.

- освіта: забезпечення можливості щодо отримання освіти для внутрішньо переміщених осіб - дітей та дорослих. Освітні послуги включають створення тимчасових шкіл та надання доступу до освітніх програм.

- зайнятість та підприємництво: реалізація можливості зайнятості та провадження підприємницької діяльності серед внутрішньо переміщених осіб безпосередньо впливає на рівень економічної самостійності зазначеної категорії, а відповідно і сприяє підвищенню рівня життя серед внутрішньо переміщених осіб. Це послуги професійної підготовки, підтримки відкриття власного бізнесу та доступу до робочих місць.

Зі схожими проблемами стикаються не лише внутрішньо переміщені особи, а й постійні мешканці регіонів України – 59% потребують фінансової підтримки; 23% відчувають потребу у ліках та медичних послугах; 23% - є необхідність у будівельних матеріалах і т.і. [3].

Умови сьогодення призводять до того, що вирішення складних проблем спонукає до пошуку нових підходів – використання нових джерел інформації, застосування колективного інтелекту щодо швидкого генерування рішень, організації процесу колективного розв'язання проблем у групі та здатності коригування даних у реальному часі [7].

З початком повномасштабного вторгнення українські підприємці розпочали реалізацію соціальних проєктів – працевлаштування уразливих категорій населення, підтримка ВПО, співпраця із закладами охорони здоров'я та освіти – що, з одного боку допомагає українському бізнесу стати більш стійким та інноваційним, а з іншого – пришвидшує розвиток імпаکت-економіки – ринкової економіки, що обертається навколо загального блага [8].

Імпакт-економіка – це ринкова економіка, яка забезпечує цінності, інформацію та стимули, що оптимізують загальне благо, і дозволяє

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

людям втілювати у життя власні уподобання, ідеї та проєкти для задоволення своїх потреб, маючи при цьому позитивний вплив на суспільство [2].

Ще донедавна впровадження імпаکت-економіки було неможливим, проте все змінилося із розвитком науки й технологій XXI століття. До того ж поширенню імпакт-економіки сприяє й те, що більшість людей поєднує в собі самоорієнтацію й просоціальні позиції; протягом історії існує багато прикладів того, як окремі індивідууми та цілі спільноти брали участь у економічних заходах, заснованих на взаємності, довірі та професійній меті; все частіше ринкові механізми використовуються саме для реалізації позитивного впливу.

З огляду на підприємництво, вплив можна визначити, як зміну аспекту добробуту людей або стану природного середовища, що спричиняється бізнес-структурою [9].

Звертаючись до практичного застосування, модель імпакт-підприємництва може базуватися на бізнес-структурі та передбачає виробництво продуктів або послуг, що мають користь для усієї громади, як-от навчання робочої сили чи використання місцевих ланцюгів постачання, або поліпшення стану довкілля. (рис. 1)

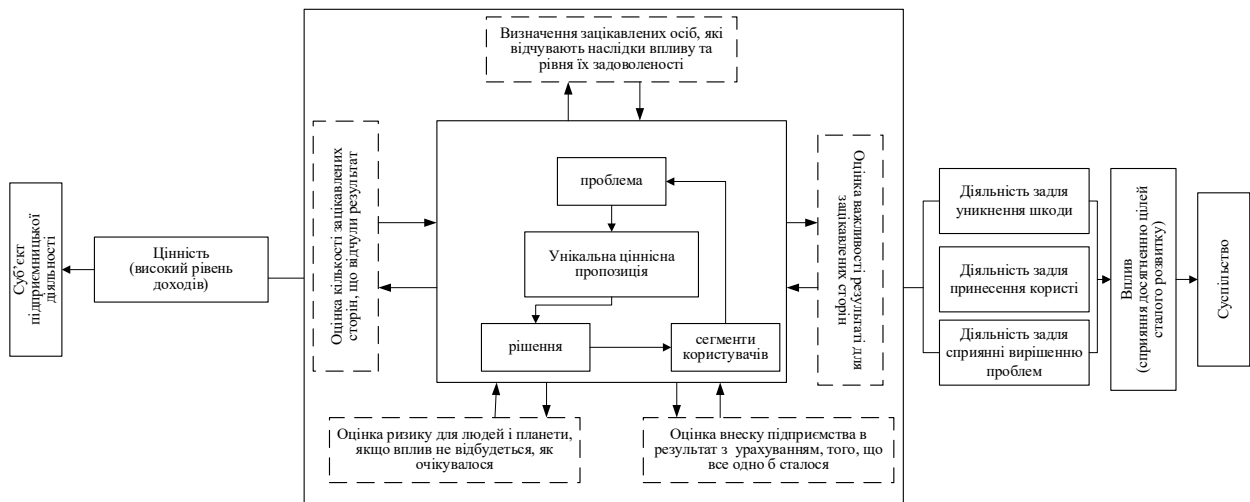

Рис. 1. Модель надання послуг вразливим категоріям населення
Складено авторами [7; 10]

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Унікальна ціннісна пропозиція має відобразити якнайкраще вирішення проблеми обраного сегменту користувачів, створення додаткової цінності для потенційних користувачів та досягнення позитивного впливу відповідно до цілей сталого розвитку (ЦСР).

Блок «проблема» має містити опис того, що створює потребу або заважає якісному задоволенню потреб обраного сегменту користувачів. Визначення проблеми, знов таки, має бути зорієнтоване на досягнення ЦСР.

Рішення має демонструвати як саме визначена унікальна ціннісна пропозиція сприяє вирішенню визначеної проблеми – чи є рішення більш цінним для користувача; чи є вплив кращим, порівняно з існуючими альтернативами.

Щодо сегментів користувачів, то їх має бути розподілено за ключовою цінністю для кожного відповідно до кожного рішення.

Оцінка ефективності моделі імпаکت-підприємництва полягає в аналізі того, наскільки повно наміри перетворюються на реальність та досягають бажаного результату.

Вимірювання й опис ефективності впливу під час здійснення підприємницької діяльності можливе за допомогою використання універсальної системи індикаторів впливу IRIS+ [11].

Оцінка ефективності впливу за універсальною системою індикаторів впливу IRIS+ передбачає аналіз даних за п'ятьма вимірами, до яких належать наступні: «хто», «що», «скільки», «внесок» та «ризик» [10].

Вимір «хто» передбачає визначення зацікавлених осіб, які відчують наслідки впливу та рівня їх задоволеності.

Параметр «що» передбачає оцінку важливості досягнутих результатів для усіх зацікавлених сторін.

Параметр «скільки» спрямований на оцінку кількості зацікавлених сторін, що відчували результат, тобто оцінюється значущість діяльності з огляду на масштаб, глибину та тривалість результату.

Параметр «внесок» охоплює дані, необхідні для оцінки внеску підприємства в соціальні та екологічні результати, які відчують люди та планета, порівняно з тим, чого ринок або соціальна система в будь-якому випадку досягли б.

Параметр «ризик» спрямований на оцінку ризику для людей і планети, якщо вплив не відбудеться, як очікувалося.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Суб'єкти підприємницької діяльності можуть використовувати систему IRIS+ з одного боку для виявлення, вимірювання та управління соціальним і екологічним впливом задля удосконалення своєї діяльності, а з іншого – для звітування про свій вплив інвесторам з метою залучення додаткових коштів, що дозволить досягти ще більших результатів впливу.

Варто додати, що в імпаکت-підприємстві можна виділити декілька рівнів впливу – діяльність для уникнення шкоди; діяльність щоб приносити користь; діяльність щодо вирішення проблем.

Перший рівень впливу передбачає, що бізнес запобігає або знижує негативний вплив від діяльності на суспільство або навколишнє середовище.

Другий рівень впливу передбачає, що підприємство додатково виступає рушієм позитивних змін для суспільства.

На додачу до тверджень першого та другого рівнів впливу, третій рівень передбачає сприяння позитивним змінам для суспільства, яких в іншому випадку було б недостатньо [11].

Застосування моделі імпаکت-підприємства щодо надання послуг вразливим категоріям населення з унікальною ціннісною пропозицією забезпечить суб'єкта підприємницької діяльності високим та стабільним доходом, а вплив, що є невід'ємною складовою зазначеної моделі, сприятиме досягненню цілей сталого розвитку [12].

Висновки та пропозиції.

Отже, для подолання кризової ситуації в Україні необхідно консолідувати зусилля та забезпечити фінансову підтримку, працевлаштування та надання послуг щодо внутрішньо переміщених осіб. До того ж важливим аспектом залишається забезпечення потреб громад, що приймають переселенців для підтримання сталої інтеграції та розвитку регіонів.

Українські підприємці активно залучаються до реалізації соціальних проектів, спрямованих на покращення умов праці, підтримку уразливих груп населення, співпрацюють із закладами охорони здоров'я та освіти. Це допоможе зробити бізнес більш стійким та інноваційним, а також сприяє розвитку імпакт-економіки. Проте, зростаюча склад-

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

ність сучасних проблем вимагає нових підходів до їх вирішення - використання нових джерел інформації, залучення колективного інтелекту.

Імпакт-економіка – це ринкова економіка, в якій робота, інновації та підприємливість використовуються задля вирішення суспільних проблем. Інтегруючи створення суспільної цінності в основу кожної організації, можливим стає використання сили ринку для загального блага.

Ефективна реалізація імпакт-економіки перш за все має полягати у розширенні кількості компаній, які прагнуть реалізувати вплив, й поглибленні інтеграції впливу в підприємництво.

Осередки імпакт-економіки вже існують Швидко зростає кількість соціальних підприємств, які використовують бізнес-моделі для сприяння загальному благу. Проте повноправне впровадження моделей, що мають своїм підґрунтям імпакт-економіку вимагає поєднання низки елементів:

- запровадження культури, що забезпечує спільну мету та цінності економіки – дозволяє своїм учасникам задовольняти власні потреби, роблячи внесок у спільне благо;

- визначення єдиної архітектури імпакт-економіки;

- використання високоякісної та своєчасної інформації про результати впливу (стандартизоване вимірювання та оцінка), що дозволить суб'єкту підприємницької діяльності здійснювати ефективно управління;

- державне регулювання та політика – інформація; стимули для оптимізації впливу; винагороди за створення цінності для суспільства; забезпечення цілісності системи.

Отже, використання моделі імпакт-підприємництва щодо надання послуг вразливим категоріям населення виявляється не лише ефективною моделлю для підприємців у контексті забезпечення доходів, але є потужним інструментом для досягнення глобальних цілей сталого розвитку та впровадження позитивних змін у суспільство та природне середовище.

Список використаних джерел

1. Theory of change [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.bcorporation.net/en-us/movement/theory-of-change/>.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

2. Reconstructing the economy for the 21st century. [Електронний ресурс] Vision paper of the Impact Economy Foundation – Режим доступу: <https://impacteconomyfoundation.org/wp-content/uploads/2020/08/Vision-Impact-Economy-Foundation.pdf>.

3. Звіт про внутрішнє переміщення в Україні. (2023) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-zvit-pro-vnutrishne-peremischennya-v-ukraini-opituvannya-zagalnogo-naselennya-0?close=true>.

4. Оцінка умов повернення. [Електронний ресурс] інформаційний бюлетень, раунду 2 (квітень 2023 року). – Режим доступу: <https://dtm.iom.int/reports/ocinka-umov-povernennya-informaciyniy-byuleten-raundu-2-kviten-2023-roku?close=true>.

5. У 2023 році роботодавці продовжать отримувати компенсацію за працевлаштування ВПО. (2023) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-2023-rotsi-robotodavtsi-prodovzhat-otrymuvaty-kompensatsiiu-za-pratsevlashtuvannia-vpo>.

6. Звіт про повернення в Україну. (2023) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-zvit-pro-povernennya-v-ukraini-16-23-sichnya-2023-roku?close=true>.

7. Соціальні інновації для громадських організацій. Підприємство. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://business.diia.gov.ua/uploads/4/21681-toolkit_collective_intelligence.pdf.

8. Impact Business. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://business.diia.gov.ua/impact-business>.

9. 5 steps to measure and manage company impact. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.bcorporation.net/en-us/news/blog/5-steps-to-measure-and-manage-impact/>.

10. IRIS+ AND THE FIVE DIMENSIONS OF IMPACT. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://s3.amazonaws.com/giin-web-assets/iris/assets/files/guidance/IRIS-five-dimensions_June-2020.

11. Як вимірювати вплив і навіщо це потрібно? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://business.diia.gov.ua/handbook/impact-investment/ak-vimiruvati-vpliv-i-naviso-ce-potribno>.

12. 1 етап – Створення цінності та впливу. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://business.diia.gov.ua/handbook/impact-investment/1-etap-stvorennja-cinnosti-ta-vplivu>.

References

1. Theory of change. <https://www.bcorporation.net/en-us/movement/theory-of-change/>.

2. Reconstructing the economy for the 21st century. Vision paper of the Impact Economy Foundation. <https://impacteconomyfoundation.org/wp-content/uploads/2020/08/Vision-Impact-Economy-Foundation.pdf>.

3. Zvit pro vnutrishnie peremishchennia v Ukraini. [Report on internal displacement in Ukraine] (2023) <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-zvit-pro-vnutrishne-peremischennya-v-ukraini-opituvannya-zagalnogo-naselennya-0?close=true>.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

4. Otsinka umov povernennia. informatsiinyi biuleten, raundu 2. [Evaluation of return conditions. newsletter, round 2] (april 2023) <https://dtm.iom.int/reports/ocinka-umov-povernennya-informaciyniy-byuleten-raundu-2-kviten-2023-roku?close=true>.

5. U 2023 rotsi robotodavtsi prodovzhat otrymuvaty kompensatsiiu za pratsevlashtuvannia VPO. [In 2023, employers will continue to receive compensation for employing IDPs] (2023): <https://www.kmu.gov.ua/news/u-2023-rotsi-robotodavtsi-prodovzhat-otrymuvaty-kompensatsiiu-za-pratsevlashtuvannia-vpo>.

6. Zvit pro povernennia v Ukrainu. [Report on return to Ukraine] (2023) <https://dtm.iom.int/reports/ukraina-zvit-pro-povernennya-v-ukraini-16-23-sichnya-2023-roku?close=true>.

7. Sotsialni innovatsii dlia hromadskykh orhanizatsii. Pidpriemnytstvo. [Social innovations for public organizations. Entrepreneurship] https://business.diia.gov.ua/uploads/4/2/1681-toolkit_collective_intelligence.pdf.

8. Impact Business. <https://business.diia.gov.ua/impact-business>.

9. 5 steps to measure and manage company impact. <https://www.bcorporation.net/en-us/news/blog/5-steps-to-measure-and-manage-impact/>.

10. IRIS+ AND THE FIVE DIMENSIONS OF IMPACT. https://s3.amazonaws.com/giin-web-assets/iris/assets/files/guidance/IRIS-five-dimensions_June-2020.

11. Yak vymiriuvaty vplyv i navishcho tse potribno? [How to measure impact and why is it necessary?] <https://business.diia.gov.ua/handbook/impact-investment/ak-vimiruvati-vplyv-i-naviso-ce-potribno>.

12. 1 etap – Stvorennia tsinnosti ta vplyvu.. [Stage 1 – Creating value and impact.] –<https://business.diia.gov.ua/handbook/impact-investment/1-etap-stvorennia-cinnosti-ta-vplyvu>.

Отримано 8.02.2023

UDC

Kristina Koval

PhD, assistant of Department of entrepreneurship and trade
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: kristy80kv@ukr.net. **ORCID:** orcid.org/0000-0003-3796-6653

ResearcherID: [AAI-2121-2019](https://orcid.org/AAI-2121-2019)

Tetiana Denysenko

candidate of technical sciences, associate professor, associate professor of Department of entrepreneurship and trade

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: tanjadeni@ukr.net. **ORCID:** orcid.org/0000-0002-7022-5884

ResearcherID: [G-6003-2014](https://orcid.org/G-6003-2014)

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

INNOVATIVE ASPECTS OF THE TRANSFORMATION OF THE SYSTEM OF PROVIDING SERVICES TO THE POPULATION UNDER MARTIAL LAW

Attention is focused on overcoming the humanitarian crisis that arose in Ukraine as a result of the full-scale armed aggression of the Russian Federation.

The main challenges faced by internally displaced persons and the communities that receive them are analyzed. Among the priority directions of providing services to a certain category of the population, the following are highlighted: housing, medical assistance, education, employment and entrepreneurship development.

Given that the problems currently facing society are complex and interconnected, there is a need to find innovative solutions for integration and further development of the country.

Involvement of entrepreneurship in solving urgent problems will contribute to the development of the impact economy - that is, the market economy, which allows you to implement your own ideas to meet your needs, while having a positive impact on society.

As a practical application, a model of impact entrepreneurship is proposed, which is focused on the production of products or services that benefit the entire community.

The proposed model contains such components as consumer segments, a problem, a unique value proposition, and a solution. An integral component of the described model is the measurement and description of the effectiveness of the impact during the implementation of entrepreneurial activity according to five dimensions, which include the following: "who", "what", "how much", "contribution" and "risk".

The model of impact entrepreneurship involves considering three levels of impact - activities to avoid harm; activity to bring benefit; problem solving activities.

The application of the impact entrepreneurship model with a unique value proposition will provide the subject of entrepreneurial activity with a high and stable income, and the impact, which is an integral component of the specified business model, will contribute to the achievement of the goals of sustainable development.

Key words: *impact economy, impact effectiveness assessment, internally displaced persons, model of impact entrepreneurship, sustainable development goals*

Fig.: 1. Bibl. 12.

Бібліографічний опис для цитування:

Коваль К., Денисенко Т. Інноваційні аспекти трансформації системи надання послуг населенню в умовах військового стану. Науковий вісник Полісся. 2023. № 1(26). С. 36-47.